

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 15 kwietnia 2025 r.

Pozycja 37

POSTANOWIENIE

z dnia 11 marca 2025 r.

Sygn. akt SK 107/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Zielonacki – przewodniczący
Zbigniew Jędrzejewski – sprawozdawca
Bartłomiej Sochański
Jakub Stelina
Wojciech Sych,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 11 marca 2025 r., skargi konstytucyjnej R.S. o zbadanie zgodności:

art. 81 § 1a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534), w części dotyczącej odmowy wyznaczenia obrońcy z urzędu przez stronę, która złożyła wniosek w trybie art. 78 § 1 ustawy – Kodeks postępowania karnego w zakresie, w jakim ogranicza możliwość sądowej weryfikacji wydanych rozstrzygnięć przez uniemożliwienie poddania go kontroli instancyjnej, stosowany odpowiednio na zasadzie art. 1 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz. 53), z art. 45 ust. 1 w związku z art. 42 ust. 2 oraz z art. 176 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

umorzyć postępowanie.

Orzeczenie zapadło większością głosów.

UZASADNIENIE

I

1. 21 grudnia 2021 r. skarżący wystąpił do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie, że art. 81 § 1a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534; dalej: k.p.k.), w części dotyczącej odmowy wyznaczenia obrońcy z urzędu przez stronę, która złożyła wniosek w trybie art. 78 § 1 k.p.k., w zakresie, w jakim ogranicza możliwość sądowej weryfikacji wydanych rozstrzygnięć, stosowany odpowiednio na zasadzie art. 1 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz. 53; dalej: k.k.w.).

W ocenie skarżącego, zakwestionowany przepis stanowił podstawę prawną postanowienia Sądu Okręgowego o utrzymaniu w mocy zarządzenia sędziego Sądu Okręgowego, którym odmówiono skarżącemu wyznaczenia obrońcy z urzędu. Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującym stanem faktycznym: skarżący odbywa karę pozbawienia wolności. 3 czerwca 2020 r. złożył na podstawie art. 7 § 3 w związku z art. 7 § 1 k.k.w. skargę na decyzję dyrektora Aresztu Śledczego, z którą skarżący zapoznał się 2 czerwca 2020 r. i w której odmówiono mu doręczenia trzech wcześniejszych decyzji tego organu wraz z pisemnymi uzasadnieniami dotyczącymi odmowy skierowania dokumentów.

Zdaniem skarżącego, okazane mu decyzje dyrektora Aresztu Śledczego nie zawierały wymaganych prawem uzasadnień. Ponadto skarżący wniósł o ustanowienie obrońcy z urzędu.

Zarządzeniem sędziego Sądu Okręgowego z 25 czerwca 2020 r. wydanym w sprawie o sygn. akt [...] odmówiono skarżącemu wyznaczenia obrońcy z urzędu, gdyż uznano, że nie zachodzi żadna z przesłanek przewidzianych w art. 8 § 2 k.k.w. Sąd stwierdził też, że materia sprawy nie jest skomplikowana, a skarżący samodzielnie sporządził i złożył skargę w przedmiotowej sprawie. Na powyższe zarządzenie skarżący złożył zażalenie, w którym podniósł, że zaskarżone orzeczenie nie uwzględnia jego sytuacji materialnej, tj. braku środków finansowych umożliwiających skorzystanie z obrońcy z wyboru, która wykazana została stosownym oświadczeniem majątkowym. Ponadto wskazał, że art. 78 § 1 k.p.k. nie przewiduje odmowy ustanowienia obrońcy z powodu nieskomplikowanego charakteru sprawy.

Postanowieniem z 12 sierpnia 2020 r. Sąd Okręgowy nie uwzględnił zażalenia i powtórzył wcześniejszą argumentację o braku zaistnienia przesłanek przewidzianych w art. 8 § 2 k.k.w. Sąd wskazał też, że nie ma podstaw do uznania, by ustanowienie obrońcy z urzędu w postępowaniu skargowym prowadzonym w trybie art. 7 k.k.w. było konieczne i niezbędne ze względu na zaistnienie okoliczności utrudniających skarżącemu obronę. Sąd podkreślił, że warunkiem wyznaczenia obrońcy z urzędu na zasadach ogólnych ustalonych w art. 78 § 1 k.p.k. jest to, by należycie wykazane zostało, że skazany nie jest w stanie ponieść kosztów ustanowienia adwokata z wyboru bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie lub rodziny. Zdaniem sądu, samo wystąpienie niedostatku finansowego nie jest równoznaczne z koniecznością ustanowienia obrońcy z urzędu.

Zdaniem sądu, skarżący jako autor kilkudziesięciu skarg, w których przytacza podstawy prawne, opinie popierające jego stanowisko, a także dyrektywy i konwencje prawa europejskiego, a także orzecznictwo, nie może zostać uznany za osobę nieporadną, która nie rozumie znaczenia określonych decyzji procesowych czy nie jest świadoma, jakie czynności należy podjąć w celu reprezentowania swoich interesów. W takim stanie rzeczy udział obrońcy w postępowaniu skargowym ograniczyłby się, zdaniem sądu, wyłącznie do ponowienia czynności skarżącego oraz powtórzenia jego argumentacji. W posiedzeniu sądu skarżący nie uczestniczył. Nie był również na nie wzywany.

Postanowienie Sądu Okręgowego z 12 sierpnia 2020 r., wydane w sprawie o sygn. akt [...], ze względu na brzmienie art. 81 § 1a k.p.k. nie podlegało zaskarżeniu. Ewentualne złożenie przez skarżącego ponownego wniosku zawierającego wskazane argumenty i stwierdzającego brak możliwości pokrycia kosztów obrony z wyboru zgodnie z brzmieniem art. 81 § 1b k.p.k. skutkowałoby pozostawieniem go bez rozpoznania.

Skarżący podkreślił, że w wyniku zastosowania zaskarżonego przepisu naruszone zostały jego konstytucyjne prawa określone w art. 45 ust. 1 w związku z art. 42 ust. 2 Konstytucji (prawo do rzetelnego, sprawiedliwego, niezależnego i bezstronnego procesu i w konsekwencji też rozpoznania sprawy, a także zasada prawa do obrony na każdym etapie postępowania) oraz art. 176 ust. 1 Konstytucji wyrażający zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego.

Uzasadniając zarzut niekonstytucyjności normy wskazanej jako przedmiot kontroli w skardze konstytucyjnej, skarżący wyjaśnił, że zgodnie z art. 8 § 1 k.k.w. w postępowaniu

wykonawczym skazany może korzystać z pomocy obrońcy ustanowionego w tym postępowaniu. W art. 8 § 2 k.k.w. określono przypadki tzw. obrony obowiązkowej, która obejmuje wyłącznie obronę przed sądem. Obowiązkowe jest tu tylko posiadanie obrońcy, czyli tzw. obrona formalna. Prowadzenie postępowania, mimo że skazany nie ma obrońcy w wypadkach określonych w tym przepisie, stanowi bezwzględny powód uchylenia zapadłego orzeczenia. Ustanowienie obrońcy w postępowaniu wykonawczym następuje zatem przez udzielenie konkretnemu adwokatowi upoważnienia do obrony w tym postępowaniu. Skazany, który nie ma obrońcy z wyboru, może żądać, aby wyznaczono mu obrońcę z urzędu, jeżeli w sposób należyty wykaże, że nie jest w stanie ponieść kosztów obrony bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny (art. 78 § 1 k.p.k. w związku z art. 1 § 2 k.k.w.). Zdaniem skarżącego, zgodnie ze wskazanym rozwiązaniem prawnym, ustanowienie obrońcy z urzędu może dotyczyć tylko spraw toczących się przed sądem i tylko w związku z konkretnym postępowaniem incydentalnym. Podstawą odmowy wyznaczenia obrońcy z urzędu nie może być skorzystanie przez oskarżonego z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Art. 78 § 1 k.p.k. stosuje się odpowiednio, jeżeli oskarżony żąda wyznaczenia obrońcy z urzędu w celu dokonania określonej czynności procesowej (art. 78 § 1a k.p.k.). To znaczy, że art. 78 § 1 i 1a k.p.k. odnosi się do wyznaczenia obrońcy z urzędu, gdy oskarżony (w stadium jurysdykcyjnym), a podejrzany (w stadium przygotowawczym) nie ustanowił obrońcy (nie wybrał obrońcy) z uwagi na brak środków na pokrycie kosztów obrony i zwraca się z żądaniem (wnioskiem) do właściwego organu o jego wyznaczenie. Przepis ten przewiduje wyłącznie trzy przesłanki wyznaczenia obrońcy z urzędu: 1) brak obrońcy z wyboru; 2) stan majątkowy oskarżonego wskazujący, że oskarżony nie jest w stanie ponieść kosztów obrony; 3) wystąpienie oskarżonego do właściwego organu z żądaniem (wnioskiem) o wyznaczenie obrońcy z urzędu. Dla wyznaczenia obrońcy z urzędu wymagane jest zatem jedynie należyte wykazanie przez skazanego, że z przyczyn finansowych nie jest w stanie ponieść kosztów obrony. Prawo do korzystania z obrony z urzędu nie może być uzależniane od wagi sprawy czy też od stopnia jej skomplikowania.

Skarżący podkreślił, że na ocenę sytuacji majątkowej oskarżonego nie powinny wpływać takie okoliczności jak nieskomplikowany charakter sprawy. Tymczasem dalsze przepisy regulujące kwestie związane z ustanawianiem obrońcy z urzędu (art. 8 § 2 pkt 5 k.k.w. oraz jego odpowiednik art. 79 § 2 k.p.k.) stanowią podstawę, wykorzystywaną przez sądy rozpoznające wnioski w tym zakresie, wydawania rozstrzygnięć negatywnych w oparciu o dodatkowe, nieznajdujące oparcia w przepisach prawa, przesłanki, takie jak zaradność wnioskującego czy ilość sporządzonych dotychczas przez niego pism procesowych. Powyższe okoliczności, zdaniem skarżącego, mają szczególne znaczenie w postępowaniach skargowych prowadzonych w trybie przewidzianym w art. 7 k.k.w., gdzie co do zasady skazany nie bierze udziału w posiedzeniu sądu rozpoznającym taki środek. Skarga, z uwagi na przewidziany krótki termin jej sporządzenia oraz znacznie ograniczony zakres przesłanek uzasadniających jej złożenie, niejednokrotnie wymaga udziału profesjonalnego obrońcy, który zgodnie z brzmieniem art. 22 k.k.w. może wziąć udział w posiedzeniu sądu rozpoznającego skargę.

Skarżący zwrócił uwagę, że przepisy regulujące kwestie związane z ustanawianiem obrońcy z urzędu również w postępowaniu wykonawczym muszą spełniać standardy w zakresie realizacji zasady prawa do obrony wynikające z Konstytucji i prawa międzynarodowego. Skarżący omówił znaczenie prawa do obrony w kontekście prawa do sądu i sprawiedliwości proceduralnej, opierając się na orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego. Wyjaśnił też charakter zasady dwuinstancyjności postępowania.

Skarżący przypomniał, że Trybunał Konstytucyjny zajmował się w przeszłości problemem konstytucyjności art. 81 k.p.k., lecz jedynie w zakresie, w jakim nie przewidywał on w ogóle sądowej kontroli zarządzenia prezesa sądu o odmowie wyznaczenia obrońcy z urzędu dla oskarżonego, który złożył wniosek w trybie art. 78 § 1 k.p.k. Odniósł się do wyroku

z 8 października 2013 r., sygn. K 30/11, w którym TK orzekł, że art. 81 § 1 k.p.k., w zakresie, w jakim nie przewiduje sądowej kontroli zarządzenia prezesa sądu o odmowie wyznaczenia obrońcy z urzędu dla oskarżonego, który złożył wniosek w trybie art. 78 § 1 k.p.k., jest niezgodny z art. 42 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 i z art. 78 Konstytucji. Zdaniem skarżącego, wprowadzone w wyniku przywołanego wyroku regulacje prawne (dodanie 17 września 2015 r. skarżonego w niniejszej skardze przepisu, tj. art. 81 § 1a k.p.k.) nie są wystarczające do prawidłowego zapewnienia praw i wolności, a w szczególności do pełnej realizacji prawa do obrony, prawa do sądu oraz zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego. To znaczy, że zostało naruszone jego prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd, wyrażające się w przysługującym mu prawie do odpowiedniego ukształtowania procedury odwoławczej, zgodnie z wymogami tzw. sprawiedliwości proceduralnej, która nierozzerwalnie wiąże się z prawem do niezamykania drogi sądowej oraz z prawem do zaskarżania decyzji wydanych przez właściwy organ do sądu wyższej instancji, gdyż tylko taka forma odwołania daje realną możliwość zapobiegania dowolności wydawanych rozstrzygnięć w tak ważnej materii, jaką jest realizacja prawa do obrony.

W ocenie skarżącego, obecnie istniejący sposób zaskarżania decyzji w przedmiocie odmowy ustanowienia obrońcy z urzędu stronie, która złożyła wniosek na zasadach określonych w art. 78 k.p.k. stwarza jedynie iluzoryczność prawa do zaskarżenia, gdyż nadzór sądowy realizowany jest wobec tego samego organu sądowego. Przy wydawaniu rozstrzygnięć w tym zakresie istnieje uznaniowość tego organu, która również powinna podlegać nadzorowi sądu wyższej instancji.

Tymczasem postanowienia wydawane przez sąd penitencjarny stanowiące rozstrzygnięcie złożonego wniosku o ustanowienie obrońcy lub zażalenia nie mogą być, pomimo swojej doniosłości i istotnych skutków, jakie wywołują, przedmiotem zażalenia rozpoznawanego przez sąd wyższej instancji. Zdaniem skarżącego, orzekanie przez sądy o konstytucyjnych prawach i wolnościach jednostek w dwuinstancyjnym postępowaniu w zasadzie zostało wyłączone w art. 81 § 1a k.p.k. Samo wprowadzenie możliwości zaskarżenia zarządzenia w tym zakresie nie jest wystarczającym sposobem regulacji zagadnienia. Wprowadzona procedura, która pozbawia możliwości zaskarżenia rozstrzygnięcia o odmowie wyznaczenia obrońcy z urzędu do wyższej instancji, nie spełnia kryteriów sprawiedliwego i rzetelnego procesu sądowego.

Zdaniem skarżącego, zarówno zarządzenie sądu, jak i postanowienie wydawane przez sąd ingerują bezpośrednio w konstytucyjnie chronione prawo do obrony. Pozostawienie do uregulowania przez ustawodawcę zasad korzystania z obrońcy z urzędu nie oznacza całkowitej swobody kształtowania przesłanek przyznania stronie profesjonalnego pełnomocnika procesowego. Ustawodawca powinien zatem ukształtować skuteczną procedurę wyznaczania obrońcy z urzędu tak, aby urzeczywistnić treści wynikające z art. 42 ust. 2 Konstytucji. Brak kontroli instancyjnej wspomnianych rozstrzygnięć nie może być zaakceptowany w kontekście konstytucyjnego standardu instancyjności. Naruszenie wyżej opisanych praw skarżącego dotyczyło bezpośrednio jego osoby oraz wiąże się bezpośrednio z zastosowaniem zaskarżonych regulacji prawnych, a nie innych norm prawnych.

2. Pismem z 4 kwietnia 2023 r. Prokurator Generalny wystąpił o umorzenie postępowania. Wyjaśnił, że oceniana skarga konstytucyjna nie może być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. W sprawie nie istnieje merytoryczny związek między zakwestionowaną treścią normy prawnej a podjętym w sprawie rozstrzygnięciem oraz zarzucanym temu rozstrzygnięciu naruszeniem praw lub wolności konstytucyjnych. Skarga nie spełnia również wymogów formalnych, gdyż nie zawiera szczegółowego przedstawienia stanu faktycznego, którego dotyczy. Nie uzasadniono zarzutu niezgodności zastosowanej w sprawie normy

prawnej ze wskazanymi konstytucyjnymi prawami skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na poparcie tego zarzutu. Nie wykazano, że doszło do naruszenia określonych w Konstytucji wolności lub praw skarżącego, ani że to zakwestionowana norma stanowi źródło naruszenia tych wolności lub praw.

Prokurator Generalny stwierdził, że zarówno *petitum* skargi, jak i jej uzasadnienie opierają się na zarzucie, że nie można uznać za rzetelny i sprawiedliwy proces, w którym skazany pozbawiony jest możliwości zaskarżenia zarządzenia sądu o odmowie wyznaczenia pełnomocnika z urzędu do sądu wyższej instancji, lecz jego zażalenie rozpoznawane jest przez ten sam sąd. Tymczasem w sprawie skarżącego to nie „ten sam sąd” rozpoznawał zażalenie. Zgodnie z art. 81 § 1a k.p.k., na zarządzenie prezesa sądu o odmowie wyznaczenia obrońcy przysługuje zażalenie do sądu właściwego do rozpoznania sprawy, a na postanowienie sądu o odmowie wyznaczenia obrońcy – zażalenie do innego równorzędnego składu tego sądu. W niniejszej sprawie przedmiotem zażalenia skarżącego było zarządzenie upoważnionego sędziego, a nie postanowienie sądu. Na takie zarządzenie zażalenie przysługuje do sądu właściwego do rozpoznania sprawy, a nie do innego równorzędnego składu tego sądu.

Prokurator Generalny wskazał też, że w postępowaniu karnym sąd nie wydaje zarządzeń. To znaczy, że cała argumentacja skarżącego jest chybiona, gdyż „sąd właściwy do rozpoznania sprawy” to inny organ niż prezes sądu lub upoważniony sędzia. Nie jest to również „ten sam sąd”. W ocenie Prokuratora Generalnego, norma o treści zakwestionowanej przez skarżącego nie stanowiła podstawy orzeczenia w sprawie skarżącego i nie stanowiła źródła naruszenia jego wolności lub praw.

Prokurator Generalny dodał, że skarga nie zawiera dostatecznie szczegółowego przedstawienia stanu faktycznego. Z treści skargi nie można jednoznacznie odczytać, jaki był przedmiot pierwotnego postępowania, w ramach którego złożono zażalenie, co uniemożliwia merytoryczną ocenę skargi. Uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanej normy z normami wyższego rzędu jest niezwykle lakoniczne i zawiera się w twierdzeniach skarżącego, że istniejący kształt procedury zażaleniowej z art. 81 k.p.k. narusza wskazane w *petitum* wzorce kontroli wbrew jednolitemu stanowisku TK i piśmiennictwa w tym zakresie. Skarżący nie powołał zatem argumentów o niezgodności przedmiotu kontroli z wzorcami kontroli ani dowodów na poparcie tych zarzutów. Nie jest bowiem uzasadnieniem zarzutu jego parafraza, poparta oderwanymi od okoliczności sprawy cytatami z orzecznictwa. W uzasadnieniu skargi w istocie jedynie powtórzono treść zarzutu.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. 21 grudnia 2021 r. skarżący zakwestionował przed Trybunałem Konstytucyjnym konstytucyjność art. 81 § 1a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 46; dalej: k.p.k.), stosowanego odpowiednio w postępowaniu wykonawczym, w przedmiocie odmowy wyznaczenia obrońcy z urzędu przez stronę, która złożyła wniosek w trybie art. 78 § 1 k.p.k., w zakresie, w jakim ogranicza on możliwość sądowej weryfikacji wydanych rozstrzygnięć przez uniemożliwienie poddania go kontroli instancyjnej.

Zgodnie z art. 81 § 1a k.p.k. „Na zarządzenie prezesa sądu o odmowie wyznaczenia obrońcy przysługuje zażalenie do sądu właściwego do rozpoznania sprawy, a na postanowienie sądu o odmowie wyznaczenia obrońcy – zażalenie do innego równorzędnego składu tego sądu”. Z kolei art. 78 § 1 k.p.k. stanowi, że „Oskarżony, który nie ma obrońcy z wyboru, może żądać, aby mu wyznaczono obrońcę z urzędu, jeżeli w sposób należyty wykaże, że nie jest w stanie ponieść kosztów obrony bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny. Podstawą odmowy wyznaczenia obrońcy z urzędu nie może być skorzystanie przez oskarżo-

nego z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1534)”.

2. Wobec tego, że nadanie skardze konstytucyjnej dalszego biegu nie przesądza o dopuszczalności orzekania w danej sprawie, Trybunał Konstytucyjny zbadał, czy nie zachodzi ujemna przesłanka wydania wyroku, skutkująca obligatoryjnym umorzeniem postępowania (zob. np. postanowienia TK z: 19 października 2010 r., sygn. SK 8/09, OTK ZU nr 8/A/2010, poz. 94; 18 czerwca 2013 r., sygn. SK 1/12, OTK ZU nr 5/A/2013, poz. 70; 26 maja 2015 r., sygn. SK 6/13, OTK ZU nr 5/A/2015, poz. 76; 11 października 2017 r., sygn. K 14/16, OTK ZU A/2017, poz. 69; 10 lipca 2018 r., sygn. SK 5/17, OTK ZU A/2018, poz. 46; 3 grudnia 2019 r., sygn. SK 19/18, OTK ZU A/2019, poz. 69; 20 grudnia 2022 r., sygn. SK 16/22, OTK ZU A/2023, poz. 16).

Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji, każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Zasady wniesienia skargi konstytucyjnej określa ustawa z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393). Wymogi formalne pisma procesowego, jakim jest skarga, określa art. 53 tej ustawy.

Skargę konstytucyjną może wnieść jedynie podmiot, który jest objęty ochroną wynikającą z wolności i praw konstytucyjnych. Ustrojodawca, przyjmując wąski model skargi konstytucyjnej, przesądził o tym, że przedmiotem skargi mogą być ustawa lub inny akt normatywny (albo jego części, tj. przepisy i normy prawne), w oparciu o które sąd albo organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o prawach lub obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji. Skarga konstytucyjna nie może być zatem środkiem weryfikacji ostatecznego rozstrzygnięcia wydanego w sprawie skarżącego. W szczególności nie może być środkiem weryfikacji sposobu zastosowania określonych norm przez te organy w konkretnej sprawie. Przyjęcie innego założenia uczyniłoby Trybunał sądem w rozumieniu Konstytucji. Taka wykładnia byłaby sprzeczna z istotą tej instytucji, wynikającą z Konstytucji, która wyraźnie odróżnia w ramach władzy sądowniczej sądy i trybunały i przypisuje im różne znaczenia (zob. wyrok TK z 24 listopada 2021 r., sygn. K 6/21, OTK ZU A/2022, poz. 9). Wobec tego należy przypomnieć, że niedopuszczalna jest skarga konstytucyjna na stosowanie prawa, czyli skarga, której zarzuty dotyczą nieprawidłowej subsumcji dokonanej przez sąd czy też wadliwości argumentacji sformułowanej w ostatecznym orzeczeniu.

Skarga konstytucyjna jest środkiem subsydiarnym, co przejawia się w tym, że można ją wnieść dopiero po wyczerpaniu zwykłej drogi prawnej (skarga jest składana w związku z ostatecznym rozstrzygnięciem wydanym przez właściwy organ w oparciu o kwestionowane normy prawne). Skarga może dotyczyć jedynie naruszenia konstytucyjnych wolności i praw, a to znaczy, że skarżący, składając skargę, musi uprawdopodobnić to naruszenie i wskazać jako wzorzec kontroli konkretne przepisy konstytucyjne dotyczące swoich wolności i praw.

W związku z tym zarzut skargi musi polegać na wskazaniu, w jaki sposób normy, na podstawie których zostało wydane ostateczne rozstrzygnięcie w sprawie skarżącego, naruszają konstytucyjne przepisy o prawach człowieka.

W przeciwieństwie do pytania prawnego ani przepisy konstytucyjne, ani ustawowe nie wymagają, by wykazać związek między ewentualnym rozstrzygnięciem Trybunału Konstytucyjnego a dalszym losem sprawy skarżącego. Postępowanie zainicjowane skargą konstytucyjną jest bowiem, jak inne postępowania przed TK, prowadzone w interesie publicznym i ma na celu realizację zasady konstytucjonalizmu i zapewnienie hierarchicznej zgodności prawa.

Możliwość zastosowania art. 190 ust. 4 Konstytucji po wyroku TK o niekonstytucyjności jest pośrednią konsekwencją działalności orzeczniczej Trybunału. Należy podkreślić, że z instytucji, o której mowa w art. 190 ust. 4 Konstytucji, można skorzystać nie tylko w wypadku wyroków wydanych w ramach postępowań zainicjowanych skargami konstytucyjnymi. Dopuszczalność skargi konstytucyjnej nie może być zatem uzależniona od powodzenia skorzystania przez skarżącego z możliwości wznowienia postępowania. W takim wypadku dopuszczalne byłyby bowiem tylko skargi konstytucyjne, w których Trybunał Konstytucyjny orzekałby o niezgodności danej normy z konstytucyjnymi wolnościami i prawami. Takie ujęcie stanowiłoby zaś niedopuszczalne zawężenie instytucji skargi konstytucyjnej, której istota wynika z Konstytucji.

3. Analizując dopuszczalność merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej w niniejszej sprawie, Trybunał Konstytucyjny zwrócił uwagę, że w postanowieniu z 9 października 2024 r., sygn. SK 105/22 (OTK ZU A/2024, poz. 91), Trybunał Konstytucyjny rozpoznawał skargę konstytucyjną w sprawie zgodności „art. 81 § 1a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534, ze zm.), «w przedmiocie odmowy wyznaczenia obrońcy z urzędu przez stronę, która złożyła wniosek w trybie przepisu art. 78 § 1 k.p.k., w zakresie w jakim ogranicza on możliwość sądowej weryfikacji wydanych rozstrzygnięć poprzez uniemożliwienie poddania go kontroli instancyjnej», z art. 45 ust. 1 w związku z art. 42 ust. 2 oraz z art. 176 ust. 1 Konstytucji” i umorzył postępowanie ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku. Sprawa została zainicjowana przez tego samego skarżącego i dotyczyła tej samej normy prawnej w podobnym stanie faktycznym.

W uzasadnieniu postanowienia o umorzeniu Trybunał Konstytucyjny zwrócił w szczególności uwagę na nieprawidłowość powołania jako wzorca kontroli art. 176 ust. 1 Konstytucji. Stwierdził, że nie wyraża on wolności i praw konstytucyjnych. Skarżący nie wykazał, jakie konstytucyjne prawa lub wolności – niepodlegające ochronie na podstawie art. 45 ust. 1 w związku z art. 42 ust. 2 Konstytucji – miałyby wynikać z art. 176 ust. 1 Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny wyjaśnił też, że „treść skargi uniemożliwia także merytoryczne rozpoznanie zarzutu niezgodności art. 81 § 1a k.p.k. z art. 45 ust. 1 w związku z art. 42 ust. 2 Konstytucji, ze względu na brak należytego uzasadnienia wskazanego zarzutu. Lektura skargi dowodzi, że skarżący nie wykazał, w jaki sposób przyjęty przez ustawodawcę w art. 81 § 1a k.p.k. model zaskarżania decyzji procesowej o odmowie wyznaczenia obrońcy z urzędu ma pozostawać w sprzeczności z konstytucyjnym prawem do sądu oraz konstytucyjnym prawem do obrony, a nie jest rolą Trybunału poszukiwać takiego uzasadnienia *ex officio*”.

Ponadto Trybunał Konstytucyjny przypomniał, że zgodnie z dotychczasowym orzecnictwem „przesłanka odpowiedniego uzasadnienia zarzutów nie powinna być traktowana powierzchownie i instrumentalnie. Skarżący powinien wskazać, jakie konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone kwestionowaną regulacją, a także opisać sposób tego naruszenia. Argumenty muszą odnosić się do problemu niezgodności zachodzącej między regulacjami stanowiącymi przedmiot skargi konstytucyjnej oraz tymi, które określone są w niej jako wzorce kontroli. Trybunał Konstytucyjny podkreślał, że nie wystarczy, iż skarżący wskaże określone kwestionowane przepisy oraz przepisy konstytucyjne, z którymi są one, w jego opinii, niezgodne. Musi także wyjaśnić, na czym owa niezgodność polega. Jest to przesłanka konieczna do uznania dopuszczalności skargi konstytucyjnej” (zamiast wielu postanowienie TK o sygn. SK 105/22).

Biorąc pod uwagę powyższe oraz własną analizę, Trybunał Konstytucyjny uznał, że orzekanie w niniejszej sprawie jest niedopuszczalne. Argumentacja TK z uzasadnienia o sygn. SK 105/22 jest aktualna dla analizowanej sprawy.

Ponadto Trybunał Konstytucyjny zwrócił uwagę, że z uzasadnienia skargi konstytucyjnej wynika, iż skarżący kwestionuje przede wszystkim obecny model normatywny zażale-

nia na decyzję procesową o odmowie wyznaczenia obrońcy z urzędu w postępowaniu wykonawczym. Został on wprowadzony do k.p.k. w wyniku wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 8 października 2013 r. (sygn. K 30/11, OTK ZU nr 7/A/2013, poz. 98), w którym Trybunał orzekł, że „[a]rt. 81 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) w zakresie, w jakim nie przewiduje sądowej kontroli zarządzenia prezesa sądu o odmowie wyznaczenia obrońcy z urzędu dla oskarżonego, który złożył wniosek w trybie art. 78 § 1 ustawy – Kodeks postępowania karnego, jest niezgodny z art. 42 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 i z art. 78 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. Zarzuty odnoszą się też do sposobu stosowania przepisów dotyczących wyżej wskazanych zażaleń, ich racjonalności i zasadności. Tymczasem należy podkreślić, że skarga konstytucyjna nie może dotyczyć ani sposobu zastosowania określonych przepisów wobec skarżącego przez organ wydający rozstrzygnięcie, ani nie może mieć przybrać formy postulatów legislacyjnych w celu znalezienia optymalnego rozwiązania prawnego.

Mając na względzie powyżej wskazane okoliczności, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

Zdanie odrębne

sędziego TK Andrzeja Zielonackiego
do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego
z 11 marca 2025 r., sygn. akt SK 107/22

Na podstawie art. 106 ust. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) zgłaszam zdanie odrębne do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z 11 marca 2025 r. (sygn. SK 107/22) oraz do jego uzasadnienia.

I

W mojej ocenie należało merytorycznie rozpoznać skargę konstytucyjną oraz wydać wyrok w przedmiocie postawionego przez skarżącego zarzutu niezgodności art. 81 § 1a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534; dalej: k.p.k.) „w przedmiocie odmowy wyznaczenia obrońcy z urzędu przez stronę, która złożyła wniosek w trybie art. 78 § 1 k.p.k., w zakresie w jakim ogranicza on możliwość sądowej weryfikacji wydanych rozstrzygnięć poprzez uniemożliwienie poddania go kontroli instancyjnej” [tak sformułowano zarzut w *petitum* skargi na jej s. 2 w w. 9-12 od góry – uwaga moja A.Z.], z art. 45 ust. 1 w związku z art. 42 ust. 2 oraz z art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Ponadto uważam, że niniejsza sprawa – stosownie do art. 64 ust. 1 i 2 u.o.t.p.TK – powinna być zostać rozpoznana łącznie z innymi sprawami zainicjowanymi przez skarżącego, a dotyczącymi tego samego przedmiotu zaskarżenia.

II

1. Motywy umorzenia postępowania w niniejszej sprawie Trybunał zawarł w dość lakonicznym punkcie 3 części II uzasadnienia postanowienia z 11 marca 2024 r. Stanowisko Trybunału we wskazanym zakresie uważam za błędne.

2. W pierwszej kolejności zwracam uwagę, że kwestia dopuszczalności powołania art. 176 ust. 1 Konstytucji jako wzorca kontroli w sprawach inicjowanych skargą konstytucyjną była już przedmiotem rozważań Trybunału Konstytucyjnego, który uznał dopuszczalność powoływania tego przepisu ustawy zasadniczej, mimo że nie jest on zamieszczony w rozdziale II Konstytucji. Statuowana w nim zasada co najmniej dwuinstancyjnego postępowania sądowego ma bowiem nie tylko charakter ustrojowy, ale również gwarancyjny wobec jednostki. I tak – tytułem przykładu – wskazać należy na:

1) **wyrok pełnego składu TK z 20 września 2006 r., sygn. SK 63/05** (OTK ZU nr 8/A/2006, poz. 108), w którym orzeczono, co następuje:

„1. Art. 174 i art. 183 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270, z 2004 r. Nr 162, poz. 1692, z 2005 r. Nr 94, poz. 788, Nr 169, poz. 1417 i Nr 250, poz. 2118 oraz z 2006 r. Nr 38, poz. 268) są zgodne z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 7, art. 32 ust. 1, art. 77 ust. 2, art. 78 oraz **art. 176 ust. 1** [podkr. moje – A.Z.] Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Art. 184 ustawy powołanej w punkcie 1 jest zgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 7, art. 32 ust. 1, art. 77 ust. 2, art. 78 oraz **art. 176 ust. 1** [podkr. moje – A.Z.] Konstytucji”;

2) **wyrok TK z 2 października 2006 r., sygn. SK 34/06** (OTK ZU nr 9/A/2006, poz. 118), w którym orzeczono, że „[a]rt. 505¹⁰ § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 ze zm.) jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 78, **art. 176 ust. 1** [podkr. moje – A.Z.] i art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”;

3) **wyrok TK z 31 marca 2009 r., sygn. SK 19/08** (OTK ZU nr 3/A/2009, poz. 29), w którym orzeczono, że „[a]rt. 394¹ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) jest zgodny z art. 45 ust. 1 i art. 78 w związku z **art. 176 ust. 1** [podkr. moje – A.Z.] Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”;

4) **wyrok TK z 13 lipca 2009 r., sygn. SK 46/08** (OTK ZU nr 7/A/2009, poz. 109), w którym orzeczono, że „[a]rt. 437 § 1 i 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) w części, która zezwala na dokonywanie w postanowieniach wydawanych przez sądy okręgowe zmiany w wyniku rozpatrywania zażaleń prokuratora na postanowienia sądów rejonowych nieuwzględniające wniosków o zastosowanie tymczasowego aresztowania polegające na uwzględnieniu tych wniosków i zastosowaniu tymczasowego aresztowania, jest zgodny z art. 41 ust. 2 oraz **art. 176 ust. 1** [podkr. moje – A.Z.] Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”;

5) **wyrok TK z 9 lutego 2010 r., sygn. SK 10/09** (OTK ZU nr 2/A/2010, poz. 10), w którym orzeczono, że „[a]rt. 394¹ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) w zakresie, w jakim – w brzmieniu obowiązującym do dnia 21 maja 2009 r. – nie dawał podstaw do zaskarżenia postanowienia w przedmiocie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd drugiej instancji, jest niezgodny z art. 78 w związku z **art. 176 ust. 1** [podkr. moje – A.Z.], w związku z art. 45 ust. 1 oraz w związku z art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”;

6) **wyrok TK z 22 października 2013 r., sygn. SK 14/13** (OTK ZU nr 7/A/2013, poz. 100), w którym orzeczono, że „Art. 394² § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia postanowienia sądu drugiej instancji w sprawie przyznania kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu, polegającej na sporządzeniu opinii o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej:

a) jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 78 w związku z **art. 176 ust. 1** [podkr. moje – A.Z.] Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

b) nie jest niezgodny z art. 77 ust. 2 Konstytucji”;

7) wyrok TK z 8 maja 2024 r., sygn. SK 59/21 (OTK ZU A/2024, poz. 46), w którym orzeczono, że „[a]rt. 394² § 1¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, ze zm.), w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2023 r., w zakresie, w jakim uniemożliwia zaskarżenie postanowienia oddalającego wnioszek o zwolnienie od opłaty sądowej od apelacji wydanego przez sąd drugiej instancji, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2, art. 78, art. 176 ust. 1 [podkr. moje – A.Z.] i art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”;

8) wyrok TK z 29 stycznia 2025 r., sygn. SK 87/19 (OTK ZU A/2025, poz. 18), w którym orzeczono, że „[a]rt. 175 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 935, ze zm.) jest zgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1 [podkr. moje – A.Z.] Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”.

Ponadto zwracam uwagę, że o dopuszczalności powołania art. 176 ust. 1 Konstytucji jako wzorca kontroli w sprawach skargowych wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny w pełnym składzie w przywołanym wyżej wyroku o sygn. SK 63/05, dlatego kategoryczna wypowiedź Trybunału w niniejszej sprawie w odniesieniu do tego przepisu – jeżeli już w ogóle – powinna była zostać przedstawiona również w orzeczeniu pełnego składu, stosownie do art. 37 ust. 1 pkt 1 lit. e *in fine* u.o.t.p.TK.

3. Nie zgadzam się też ze stwierdzeniem Trybunału, że uzasadnienie skargi konstytucyjnej nie spełniało wymogu z art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK.

Jest to wprawdzie kwestia ocenna – uzależniona od składu, który rozpatruje konkretną sprawę, co oznacza, że tak samo uzasadniona skarga konstytucyjna dla jednego składu orzekającego będzie spełniać wymóg ustawowy, a dla innego nie. Pytanie jednak: od którego momentu uzasadnienie będzie „bezwzględnie” czynić zadość art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK? W mojej ocenie Trybunał powinien brać pod uwagę zasadność (trafność) poruszonego przez skarżącego problemu; objętość uzasadnienia jest zaś rzeczą wtórną, która nie powinna ważyć na niekorzyść merytorycznego rozpatrzenia skargi.

Uważam, że przedstawiony przez skarżącego problem prawny został należycie wyłożony w uzasadnieniu skargi konstytucyjnej na s. 3-9. Uzasadnienie skargi zawierało elementy konieczne do jej merytorycznego rozpoznania; wskazywało bowiem ważny problem prawny i przedstawiało istotne informacje na poparcie wątpliwości konstytucyjnych. Trybunał mógł więc – w oparciu o przedstawioną przez skarżącego argumentację oraz na podstawie art. 68 *in principio* u.o.t.p.TK, o zasadzie *iura novit curia* nie wspominając – wydać wyrok w niniejszej sprawie.

4. W mojej ocenie nie znajduje żadnego uzasadnienia stwierdzenie Trybunału, że skargę dyskwalifikuje okoliczność, iż „skarżący kwestionuje przede wszystkim obecny model normatywny zażalenia na decyzję procesową o odmowie wyznaczenia obrońcy z urzędu w postępowaniu wykonawczym. Został on wprowadzony do k.p.k. w wyniku wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 8 października 2013 r. (sygn. K 30/11 [...])”.

Po pierwsze bowiem – Trybunał nie rozwinął jurydycznie tej myśli.

Po drugie – sama okoliczność, że ustawodawca wskutek wyroku negatoryjnego Trybunału Konstytucyjnego co do określonego mechanizmu prawnego wprowadził nową regulację, nie świadczy jeszcze, iż kontrola tej ostatniej nie jest dopuszczalna. Wręcz przeciwnie – *de lege lata* Trybunał jak najbardziej ma kognicję do kontroli, czy jego orzeczenia są prawidłowo wykonywane (wdrażane) przez prawodawcę. Przyjęcie przeciwnego poglądu podważałoby w istocie sens instytucji kontroli konstytucyjności prawa.

5. Za nietrafne uważam twierdzenie Trybunału, że zarzuty skargi odnoszą się „do sposobu stosowania przepisów dotyczących wyżej wskazanych zażeń, ich racjonalności i za-

sadności”, co w konsekwencji miałoby również dyskwalifikować rozpoznanie merytoryczne sformułowanych przez skarżącego zarzutów.

Trybunał zignorował swoje nowsze i – moim zdaniem – w pełni realizujące dyrektywę ochrony praw jednostki z art. 79 ust. 1 Konstytucji orzecznictwo co do przesłanek warunkujących merytoryczne rozstrzygnięcie skargi konstytucyjnej w „jednostkowych” przypadkach zastosowania określonej regulacji prawnej. W wyroku z 22 maja 2019 r., sygn. SK 22/16 (OTK ZU A/2019, poz. 48) Trybunał Konstytucyjny stwierdził bowiem, że „[i]nstytucja skargi konstytucyjnej immanentnie jest [...] związana z określonym stanem faktycznym i ostatecznym orzeczeniem, rozstrzygającym konkretną sprawę skarżącego. Umorzenie postępowania z powodu niejednolitości orzecznictwa albo możliwości prokonstytucyjnej wykładni zaskarżonego przepisu czyni skargę konstytucyjną w znacznym zakresie instytucją dysfunkcyjną. Nawet jeżeli wykładnia zaskarżonego przepisu jest niejednolita, istnieją co najmniej dwa równorzędne nurty jego interpretacji albo nawet jeżeli przepis można interpretować prokonstytucyjnie, to punktem wyjścia dla oceny zgodności przepisu z Konstytucją powinien być ten przepis w ujęciu ostatecznego orzeczenia rozstrzygającego sprawę skarżącego. Co więcej, należy tak przyjmować także wtedy, gdy ostateczne orzeczenie w sprawie prezentuje nową, zupełnie nieznaną interpretację przepisu, odbiegającą od utrwalonej i jednolitej wykładni. Konstatacja, że sąd mógł przyjąć za swoją powszechnie akceptowaną wykładnię, a w związku z tym postępowanie należy umorzyć, daje skarżącemu co najwyżej satysfakcję w sferze symbolicznej. Skarga konstytucyjna z założenia ma być natomiast instytucją gwarantującą wymierną ochronę praw i wolności konstytucyjnych. Wykładnia przepisu, nawet powszechnie akceptowana i jednolita, w zasadzie nigdy nie jest jedyną możliwą. Syntetyczna redakcja przepisów prawa daje interpretatorowi często znaczną swobodę w określaniu ich znaczenia. Trybunał nie kontroluje wykładni przepisów, ale same przepisy, których potencjał znaczeniowy może wykraczać poza ustalone w judykaturze i doktrynie kanony. Kontroli zgodności z Konstytucją wszczętej skargą konstytucyjną, w konkretnej sprawie, rozstrzygniętej konkretnym orzeczeniem, podlega, z natury skargi konstytucyjnej, przepis w rozumieniu przedstawionym w ostatecznym orzeczeniu”.

Stanowisko powyższe zostało podtrzymane w wyrokach TK z 15 grudnia 2020 r., sygn. SK 12/20 (OTK ZU A/2021, poz. 2), 30 czerwca 2021 r., sygn. SK 37/19 (OTK ZU A/2021, poz. 54), 7 czerwca 2022 r., sygn. SK 68/19 (OTK ZU A/2022, poz. 34), 22 czerwca 2022 r., sygn. SK 3/20 (OTK ZU A/2022, poz. 46) oraz 23 października 2024 r., sygn. SK 58/22 (OTK ZU A/2024, poz. 96).

W tym kontekście, zważywszy na treść i funkcję art. 79 ust. 1 Konstytucji, można uznać, że dopuszczalna jest skarga konstytucyjna, w której zarzuty kieruje się choćby wprost wobec zastosowanej wykładni zaskarżonego przedmiotu kontroli, a także wobec zarówno jednej z kilku równorzędnych, jak i odosobnionej interpretacji przepisu. Taka skarga jest bowiem w istocie skargą na przepis w określonym, zarzucanym znaczeniu.

III

Podsumowując, Trybunał – niestety, po raz kolejny – pobieżnie podszedł do przedłożonego mu zagadnienia prawnego i pod nieprzekonującym pretekstem formalnym uchylił się od zajęcia merytorycznego stanowiska, umarzając postępowania z powodu niedopuszczalności wydania wyroku. Budzi to mój kategoriyczny sprzeciw, gdyż jest to podkopywanie zaufania jednostek do instytucji skargi konstytucyjnej.

Z powyższych przyczyn zdecydowałem się na zgłoszenie zdania odrębnego.